

Maart 2022

Nieuwsbrief

Wat is het gebiedsproces bodemdaling?

De komende jaren krijgen we in Flevoland steeds vaker te maken met bodemdaling. De gevolgen hiervan kunnen op den duur de hoogwaardige landbouw schaden. Om na te denken over de mogelijkheden hoe hiermee om te gaan zijn de overheden met agrarische ondernemers gestart met een gebiedsproces. Het gebiedsproces richt zich op alle agrariërs in heel Flevoland, die nu of in de toekomst te maken krijgen met de gevolgen van bodemdaling.

Wat is er tot nog toe gebeurd?

Een eerste bijeenkomst stond in november 2021 gepland. Vanwege corona kon deze niet doorgaan. Daarom hadden we in de afgelopen maanden keukentafelgesprekken met verschillende agrariërs.

Fotograaf: Dick Vos

Tijdens de keukentafelgesprekken zijn de individuele ervaringen met bodemdaling besproken. Ook is gesproken over de opbrengsten die in 2018 zijn voorgesteld in een eerder gebiedsproces zuidwestelijk van Emmeloord. Uit deze keukentafelgesprekken kwamen vier onderwerpen (sporen) die agrariërs belangrijk vinden. Dat zijn 'zon op land', waterhuishouding en vernatting, alternatieve agrarische verdienmodellen en vrijwillige kavelruil. Dit gaan we de komende tijd verder uitwerken.

Wie gaan aan de slag?

Vanuit elk spoor gaat een werkgroep aan de slag in het gebiedsproces. Daarin zitten agrariërs, overheden en relevante deskundigen. De werkgroepen krijgen begeleiding vanuit het gebiedsproces en bepalen zelf de agenda. Het doel is vooral om samen kennis te ontwikkelen vervangen voor kennis op te doen. Kennis die bijdraagt aan het ontwikkelen van adequaat beleid en agrariërs helpt bij het maken van strategische keuzes.

Spoor 1 - alternatieve verdienmodellen

Alle boeren willen een toekomstvast bedrijf, met een gezond inkomen. De effecten van bodemdaling kunnen dat bemoeilijken. Vanuit dit spoor bespreken we in hoeverre alternatieve verdienmodellen voor agrarisch ondernemers in bodemdalingsgebieden een alternatief of aanvulling kunnen zijn voor het huidige grondgebruik. Daarbij denken we, naast agrarische teelt of voedselproductie, ook aan andere alternatieven. Het gesprek leidt tot inzicht wanneer en onder welke omstandigheden alternatieve verdienmodellen voor agrariërs rendabel kunnen of zullen zijn.

“We zijn ondernemers. Als de omstandigheden veranderen moeten we ons bedrijf daarop aanpassen. Dit biedt ons kansen voor innovaties, waar we soms wat hulp bij nodig hebben.”

Spoor 2 – vernatting en waterhuishouding

Het eigenlijke probleem van bodemdaling voor een agrariër is vernatting van de bodem. Het maaiveld zakt immers terwijl het waterpeil gelijk blijft. De ondiepe bodem is daardoor steeds natter. Vanuit dit spoor bespreken we op welke wijze de waterhuishouding een rol kan spelen in het voorkomen of beheersen van (toekomstige) problematische vernatting op agrarische gronden in bodemdalingsgebieden. Dit gesprek geeft inzicht in wanneer (lokale) waterhuishoudkundige maatregelen al dan niet zinvol kunnen of zullen zijn. Als tussenmaatregel of als duurzame maatregel.

“Vernatting is vaak een lokaal probleem voor de landbouw. We moeten met elkaar heel goed in gesprek hoe we de landbouw in stand kunnen houden en wat daarvoor lokaal nodig is en op lange termijn mogelijk is.”

Spoor 3 – Zon op land

Zon op land is een gevoelig onderwerp. Het uitgangspunt is dat in Flevoland op vruchtbare landbouwgrond geen zonnepanelen komen. Het spoor ‘zon op land’ gaat in op de vraag of en hoe ‘zon op land’ in bodemdalingsgebieden een alternatief kan zijn als vernatting (op termijn) het agrarische grondgebruik bedreigt. Hoe bepalen we of de omstandigheden voor hoogwaardige landbouw echt minder geschikt zijn? Welke argumenten of redenen zijn er om in vernat bodemdalingsgebied ‘zon op land’ te overwegen?

“Als boer wil ik niets liever dan producten telen op vruchtbare landbouwgrond – maar als het land dusdanig vernat, dat ik daar niet aan kan verdienen, dan moet ik kijken naar alternatieven.”

Spoor 4 – vrijwillige kavelruil

Het ligt voor de hand om het feitelijke grondgebruik zo goed mogelijk af te stemmen op de lokale omstandigheden. Als de bodem op lange termijn natter blijft, dan kunnen andere functies misschien beter passen. Bijvoorbeeld functies waar een verminderde drooglegging geen knelpunt is of functies die juist ‘nattigheid’ nodig hebben. Denk aan natuur of veehouderij. Vanuit dit spoor bespreken we in hoeverre en onder welke randvoorwaarden vrijwillige kavelruil voor agrariërs in bodemdalingsgebieden een oplossing kan zijn. Bedoeld om een toekomstvaste bedrijfsvoering en tegelijk maatschappelijke doelen (zoals natuurontwikkeling) dichterbij te brengen.

“Ik zou best op een andere plek met mijn bedrijf verder willen, dan kan hier bijvoorbeeld natuur komen. Ik zoek graag, met anderen samen, uit hoe we dat kunnen bevorderen.”

Vragen

Heeft u vragen over de vier sporen of het gebiedsproces in het algemeen of wilt u meedoen met één van de sporen? Stuur dan een bericht naar bodemdaling@flevoland.nl of neem contact op met Bart Budding, procesmanager gebiedsproces bodemdaling via 06-51367642 (WhatsApp) of 06-31970956 (telefonisch).

Deze nieuwsbrief is mede mogelijk gemaakt door provincie Flevoland, LTO Noord, gemeente Noordoostpolder, Rijksvastgoedbedrijf en waterschap Zuiderzeeland en is bedoeld voor alle agrariërs in Flevoland.